

Fodor Péter

A város 115 éves könyvtáráról

Adalékok a tegnapról, a máról, a holnapról

A magyarországi nagyvárosok a 19. század második felétől, különösen a századfordulóhoz közelítve fontosnak tartották, hogy településükön legyen nyilvános könyvtár és múzeum.

Buda, Pest, Óbuda és a Margitsziget 1873-as egyesítésével létrejött Budapest csak viszonylag későn döntött nyilvános könyvtárról. Az előzmények soraiban érdemes kiemelni Frank Ignácot, aki könyvtárát Pest városára hagyta. A jogászprofesszor könyvei hosszú hányattatás után az Egyetemi Könyvtárhoz kerültek. Hamarabb volt Sopronnak, Pozsonynak, Kassának, Miskolcnak, Nyíregyházának városi könyvtára, mint a fővárosnak.

A fővárosi könyvtár történetét Katsányi Sándor és Tóth Gyula által írt 2004 és 2008-ban megjelent munkáik alapján követjük.

1870-ben Kőrösy József, a Pesti Statisztikai Hivatal igazgatója vezette a város szakkönyvtárát. Közel negyedszázaddal később Toldy László levéltáros kap megbízást Budapest fő- és székfőváros könyvtára megszervezésére. Az 1893-ból fennmaradt pecsét fontos dokumentuma annak a törekvésnek, hogy a főváros végre rendelkezzen könyvtárral. A bibliotéka lehetőségei korlátozottak voltak, hiszen a Városháza épületében helyezték el a gyűjteményt elsősorban a városi tisztviselők részére.

A nyilvános könyvtárról 1903. január 21-én döntött a Fővárosi Közgyűlés, Toldytól újból Kőrösy vette át a vezetést. A Fővárosi Könyvtár 1904. október 15-én nyitja meg kapuit még mindig a Városháza épületében. Ez Bárczy István későbbi polgármester nevével jelzett korszak, amely oktatási, szociális, kulturális érzékenységével, építkezéseivel elősegíti a város fejlődését. A könyvtárban kiváló szakemberek dolgoznak, mint Gárdonyi Albert, Thirring Gusztáv, Szabó Ervin. 1906-tól Kőrösy József halála után Thirring Gusztáv kapta meg az igazgatói tisztséget. 1907-ben Szabó Ervin írása jelent meg *public library* koncepciójáról. 1910-ben kelt emlékiratában a nyilvános könyvtárról szólt és a nemzetközi tapasztalatokat mérlegelve az angolszász modell mellett tette le névjegyét. A

szakmai vita – Gulyás Pállal – azt jelzi, hogy az elképzelések eltérései a hosszabb távú és a szolgáltatás közötti különbségben is megnyilvánulnak.

1911-től Szabó Ervin már igazgatóként végzi munkáját haláláig, 1918–19-ben őt Braun Róbert, Madzsar József, Dienes László követi, majd 1919–1926 között Kremmer Dezső vezeti a Fővárosi Nyilvános Könyvtárat. 1927–1944 között Enyvvári Jenő az igazgató.

1944 októberétől néhány hónapra Homa Gyula veszi át a vezetést. 1945 januárjában ideiglenesen Vágfalvy Dezső vezeti a könyvtárat, majd áprilistól Szentkuty Pál kap megbízást. Júliustól 1947-ig már Hajdu Henrik az igazgató, de 1946-tól Dienes László is igazgató, 1953-ban bekövetkezett haláláig. Megbízással Winter Pálné vezeti tovább az intézményt. 1955-ben Mód Pétert nevezik ki igazgatónak, aki közel másfél évig vezeti a FSZEK-et. 1956. szeptember 1-jétől Révész Ferenc lesz az új igazgató, majd főigazgató 1980-ig. Őt Kiss Jenő követi, 1980–1998 között a főigazgatója a könyvtárnak. 1998-ban pedig Fodor Péter kap főigazgatói kinevezést.

A város 1912-ben pályázatot írt ki egy Közművelődési Palota tervezésére. A kiváló építész, Lajta Béla munkáját fogadták el, de anyagi okok miatt ez a terv nem valósult meg.

A gyűjtemény elhelyezése a következő évekre végül átmeneti megoldást eredményez: 1914-ben a gróf Károlyi utcában lévő emeletes régi iskolaépületben kapott helyet Budapest Könyvtára. Az átmeneti időszak 1931-ig tart, amikor a pesti Palotanegyedet lezáró Weinckheim palota megvásárlásával és átalakításával otthonra lelt a nyilvános könyvtár, amely a mai napig szolgálja a várost.

A könyvtári hálózat kiépítése, fejlesztése egészen a 80-as évekig dinamikusan nő. Ekkor 118 tagkönyvtára van a FSZEK-nek. Sőt könyvtár-villamosok és buszok is szolgálják a lakosságot. 1950 után a kerületi tanácsok voltak a fiókkönyvtárak fenntartói. 1957-től újra egységes a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár hálózata. A könyvtár sok változást, többféle fejlesztési elképzelést élt meg. A 70-80-90-es években szinte évtizedenként csak a tervezés szintjére jut el az új központi könyvtár építése. Ilyen volt többek között a Kálvin téri, Deák téri elképzelés.

1992-ben hazai és külföldi szakemberek részvételével megtörténik a szervezet átvilágítása. Fejlesztési koncepció készül, és 1995-től 23 főkönyvtár helyett 6 régióba szerveződik a hálózat. A Szolgáltatóház 1996-os megépítése lehetőséget ad a Központi Könyvtár megújítására. Közben 1998-ban az Ybl Miklós által tervezett Pálffy-né palota is a könyvtáré lesz, és itt kerül elhelyezésre a Zenei Gyűjtemény és a Gazdasági és Műszaki Igazgatóság.

1997-ben a Fővárosi Közgyűlés határozott a Wenckheim palota rekonstrukciójáról és bővítéséről, amelyhez a címzett állami támogatás elnyerését követően önkormányzati önrésszel 1998–2001 között valósulhatott meg a beruházás. Példanélküli, hogy a beruházó és lebonyolítási jogosítványokat a FSZEK kapta meg, és a határidő előtt három és fél hónappal a tervezett költség keretein belül meg is valósította. A koncepciót Kiss Jenő főigazgatósága alatt, Papp István főigazgató-helyettes vezetésével szakmai bizottság dolgozta ki. A kivitelezés fő koordinátora Deák Sándor, Sóron László főigazgató-helyettesek és Pauza István műszaki igazgató-helyettes volt. A terveket Hegedűs Péter építész és Hefkó Mihály belsőépítész készítette el. A palotakönyvtár restaurálása Nagy Gábor főrestaurátor vezetésével készült el. A kivitelezők, a MASZER Rt., a Magyar Építők Rt., és az alvállalkozók olyan munkát végeztek, amellyel hozzájárultak, hogy Budapest olyan

kulturális intézménnyel, közkönyvtárral rendelkezzen, amely folyamatos korszerűsítésével megfelel a növekvő, változó olvasói, használói elvárásoknak.

A Központi Könyvtár elkészülte előtt már megkezdődött a hálózat felmérése, fejlesztésének előkészítése. 2000-tól a 6 régió helyett 4 régióban működtek a tagkönyvtárak és megindul a hálózat korszerűsítési programja. A 2001–2007 közötti stratégiai terv kidolgozásával és a prioritások kijelölésével a tagkönyvtárak új besorolása, a nyitvatartási idő növelése, a munkaerő átcsoportosítása, a működési feltételek újragondolása is megtörtént.

2002-ben megkezdődik a hálózatfejlesztési és rekonstrukciós program. Ennek következtében 2004-re a teljes hálózatban kiépül az informatikai rendszer. 2006-ban létrejön az egységes Szerzeményezési és Feldolgozó Osztály, amely a FSZEK egészére vonatkozóan végzi feladatait gazdaságosabban, mint a korábbi évek szervezeti tagoltságának időszakában. A közbeszerzési eljárás pedig jelentős kedvezményt biztosít a dokumentum gyarapításhoz, és lerövidül a beszerzéstől az olvasóhoz jutás ideje is. Ezzel teljessé válik a központi szolgáltatás szerkezete, amelynek része az Informatikai Osztály és a korábban kialakított Gazdasági-Műszaki Igazgatóság.

2002-től 2018-ig 13 új könyvtár épült, létesült a fővárosban, és 24 nagyobb és 15 kisebb felújítás történt meg. Ezek pénzügyi forrásait a főváros, a kerületi önkormányzatok biztosították. Néhány esetben – pályázat útján – állami, címzett, a Nemzeti Kulturális Alaptól és az Európai Uniótól elnyert támogatások is felhasználásra kerültek. Így ma Budapesten a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár közel 44.000 nm-en nyújt könyvtári szolgáltatást. Új tagkönyvtár építése valósult meg a IV. ker. Lóverseny téren, a XX. ker. Bíró Mihály utcában, a II. ker. Hűvösvölgyi úton, a XVII. ker. Péceli úton, a XXI. ker. II. Rákóczi Ferenc utcában, a XII. ker. Ugocea utcában, a XVIII. ker. Pesti úton, a XXII. ker. Kossuth Lajos utcában, a XV. ker. Zsókavár utcában, a XIII. ker. Pannónia utcában, a XXII. ker. Nagytétényi úton, a XVIII. ker. Vasút utcában és a IX. ker. Közraktár utcában.

Az ezredfordulót követő gazdasági válság ideje alatt jelentősen visszaesett a tervezett új könyvtárak építése, a rekonstrukciók megvalósítása. 2008–2011 között nem épült új könyvtár. 2011-ben a XIII. ker. Radnóti Miklós Könyvtár valósul meg a kerület és a FSZEK összefogásával. 2013-ban avattunk új könyvtárat Nagytétényben, amelynek teljes költségét a XXII. kerületi önkormányzat finanszírozta. A Főváros a Kőbányai Könyvtár felújítását finanszírozta, míg a X. ker. Újhegy sétány rekonstrukcióját a kerület valósította meg. 2017-ben került átadásra Pestszentimrén a XVIII. kerületi önkormányzat finanszírozásában és kivitelezésében az új könyvtár.

Budapest nyilvános közkönyvtára települési bibliotéka, amely a főváros minden kerületében ellátja a könyvtári szolgáltatást. A 48 tagkönyvtár és a Központi Könyvtár egységes szervezet, amelynek szolgáltatása rendszerszemléletű és minőségbiztosítással működik.

2010-től 3 régióba szerveződtek a tagkönyvtárak. A kerületekben működő könyvtárak feladata a szolgáltatások biztosítása, rendezvények megvalósítása, a különböző korosztályok és eltérő élethelyzetekben lévők kiszolgálása. Nagyon fontos elvárás a helyi oktatási, kulturális intézményekkel való rendszeres együttműködés, közös programok szervezése. Ezek közül kiemelkedő a Könyvet Házhoz program, amelyet a kerületekkel együttműködve, a helyi szociális gondozóhálózattal közösen végzünk. A tagkönyvtárak szervesen vannak jelen a vonzaskörzetük kulturális életében. A kerületi önkormányzatok befogadják a könyvtáraink pályázatait, támogatják kezdeményezéseiket. Mindez azokban a város-

részekben működik nagyon eredményesen, ahol a FSZEK könyvtárosai személyükkel hitelesítik és garantálják a könyvtári szolgáltatás minőségét, a programok sokszínűségét, a helyi művelődési életben való jelenlétüket. Vannak önkormányzatok, amelyek külön is támogatják a helyi lakosok beiratkozását.

A FSZEK Központi Könyvtár a szociológia országos szakkönyvtárként működik. A Szociológiai Gyűjtemény több mint évszázados anyaga mellett új adatbázisok építése és beszerzése, a digitalizált állomány teszi ismertté a FSZEK-et.

A Budapest Gyűjtemény elválaszthatatlan része nemcsak a város, de az ország történetének is. Digitalizálási programja, fotógyűjteménye jelen van a Hungaricum projektben. A Fővárosi Levéltárral közösen működtetett budafoki és józsefvárosi Topotéka új lehetőséget nyújtott a magánkézben lévő fényképek, dokumentumok digitalizálásával arra, hogy minél többen ismerjék meg az elmúlt időszakokat. Ugyancsak a levéltárral együttműködésben létrehozott Időgép program hozzájárul a város régi életének megismeréséhez.

A Zenei Gyűjtemény gazdag kottatára, sajátos gyűjteményei várják a zene iránt érdeklődőket. Az Ötpacsirta Szalon programjai mára már szerves részei a könyvtár kultúraközvetítő tevékenységének.

A Központi Könyvtár szervezi és bonyolítja az Országos Dokumentumellátási Rendszer feladatait. A dokumentumkínálatban ma is döntő a könyv, a periodika. A könyvtár 3,2 millió dokumentummal rendelkezik. Az évek során azonban meghatározóvá vált az adatbázisok megjelenése a kínálati palettán. Ezek gyarapodó köre ma már természetes része a köz- és szakkönyvtári kínálatnak. Jogi problémák miatt továbbra sem megoldott az e-book kölcsönzés bevezetése. Az informatikai technológia gyors váltásai, az elérhetőség nyitottsága miatt az AV dokumentumok iránti kereslet jelentősen visszaesett. Az olvasók, a könyvtárhasználók ma 24 órás szolgáltatást várnak el. Ennek megfelelni a virtuális könyvtár irányába tett tudatos fejlesztésekkel lehet. A felnövekvő korosztály, az informatika világképe, vizuális kultúrája, a technika, a technológia újdonságának megjelenése és széleskörű használta folyamatos készenlétet, nyitottságot, új feladatot jelent a bibliotéka számára. A használó-központúság elve és gyakorlata határozza meg a könyvtár aktuális feladatait és fejlesztési elképzeléseit. A könyvtárhasználatban tapasztalható trendek szerint kiegyensúlyozottan alakul a beiratkozottak száma, csökken a kölcsönzött dokumentumok száma, kevesebb a személyes használat, viszont jelentősen emelkedett a távhasználat. A különböző korosztályok másként veszik igénybe a szolgáltatásokat. Ezeket a tendenciákat hosszú idő óta figyelemmel kísérjük és keressük az újabb megoldásokat, azzal a szándékkal, hogy a változó környezetben, a változó informatikai világban a könyvtár továbbra is meghatározó helyszín legyen.

A FSZEK 2008–2013 között kidolgozta újabb Stratégiai Tervét, amelynek megvalósítását befolyásolta a gazdasági válság. Az évenként jelentős támogatáscsökkenés csak válságmenedzseléssel volt kezelhető, amelynek természetesen máig hatóan vannak pozitív és negatív következményei. Az alapvető cél egy ilyen helyzetben a szolgáltatás fenntartása volt, amely szervezési feladatokat és nehéz döntések meghozatalát is kívánta.

Eredménynek tartjuk, hogy azon kevés intézmény közé tartozunk, ahol nem volt csoportos létszámleépítés, de ezt csak úgy lehetett elérni, hogy a távozó kollégák helyét csak kisebb arányban töltöttük be. Alig-alig tudtunk új embereket felvenni, ami kedvezőtlenül hatott és hat mind a mai napig az intézményi korfára. A fenntartónál érdekérvényesítéssel próbáltuk mérsékelni a válság okozta veszteségeinket, ami elérte célját. Mára elmondható,

hogy fokozatosan kapunk szakmai feladatokra külön forrásokat. A dolgozók érdekeit figyelembe véve alakítottuk ki ösztönző és elismerő rendszerünket. Minden évben állami, fővárosi és a könyvtár által alapított kitüntetésekkel, jutalmakkal differenciáltan ismerjük el a munkatársak teljesítményét. A Fővárosi Önkormányzat az utóbbi években béremelést biztosít és garantálja a cafetériát.

Ebben a helyzetben eredményesen valósítottuk meg a TÁMOP Tudásdepó-Expressz projektet, amely hozzájárult a könyvtár szolgáltatási szemléletének fejlesztéséhez. Ugyanakkor érthetetlennek tartottuk és tartjuk, hogy a Közép-Magyarországi Régió (Pest megye, Budapest) nem pályázhatott a TIOP-os keretre. Ennek az EU-s lehetőségnek a hiánya éveken át kedvezőtlenül érintette a FSZEK stratégiai tervezését, szolgáltatásfejlesztését, beruházásait, megújulását.

Így a FSZEK 2011-ben külső támogatás nélkül építette ki az önkiszolgáló kölcsönzési rendszert, amelynek bevezetése a finanszírozás hiánya miatt legalább egy évtizedet késett.

2014-ben elkészült a 2020-ig tervezett új stratégiai terve, amely Informálni, Integrálni, Inspirálni, 3i címen részben koncepcionális váltást jelentett, részben a kitűzött célok realizálását, és már kedvezőbb gazdasági körülmények között valósul meg.

A FSZEK újrafogalmazta jövőképét, küldetésnyilatkozatát, megkezdte felépíteni a minőségbiztosítási rendszerét. Továbbra is meghatározónak tartjuk, hogy egy intézmény akkor tud eredményes lenni, ha van rövidebb és hosszabb távra szóló fejlesztési koncepciója. Ennek megalapozása a szolgáltató szemlélet erősítése, a bibliotéka folyamatos megújítása. Ehhez szükség van a közösen megfogalmazott célok kidolgozására, amelyek alkalmasak arra, hogy feladatokban gondolkozzunk, segítve és támogatva az új ötleteket, mások jó gyakorlatának alkalmazását, a miénk megosztását az érdeklődő intézményekkel.

Az intézmény életében a működéshez szükséges a feltételek megteremtése. Folyamatosan újabb és újabb célokat szükséges megfogalmazni, és ezt a kollégákkal megkonzultálva, minél eredményesebben megvalósítani. Ennek feltétele a rövidebb és hosszabb távú gondolkodás, a szakma tendenciáinak hazai és nemzetközi ismerete, a máshol kipróbált és bevált rendszerek, technológiák, programok adaptálása, hasznosítása a könyvtár sajátosságainak figyelembevételével. Szükség van az intézményi érdekek megfogalmazására, megvitatására. A következő lépésben az érdekképviselet és -érvényesítés révén kell elérni a fenntartói támogatást szakmai és pénzügyi területen. Erősíti a pozíciót, ha külső együttműködő partnereket megnyerünk az elképzelésekhez. Az eredményesség erősíti a könyvtár társadalmi megítélését, presztízsének növelését. Ha teljességre törekszünk, természetesen számolhatunk a megvalósítás során akadályokkal, nehézségekkel, de mi magunk is követhetünk el hibákat. Ebben az esetben a gondokból, problémákból célszerű feladatot megfogalmazni, és azt a tapasztalatok felhasználásával akár korrekciós folyamatban elvégezni. A menedzsment szemlélet változása, gyakorlati tapasztalatának felhasználása lehetőséget ad annak a megoldásnak az érvényesítésére, amely a célokat leghasznosabban, legeredményesebben, leggazdaságosabban valósítja meg.

Egy könyvtár akkor lehet eredményes, ha van programja, és annak megvalósításáért minél több feltételt megteremt, valamint képes a lehetőségek mérlegelésével prioritásokat megfogalmazni. A menedzsment felelőssége és kötelessége, hogy az elképzeléseket közzétéve megnyerje a munkatársakat az eredményes megvalósításhoz. Támogassa az ötleteket, amelyek hozzájárulnak a könyvtár szolgáltatásainak megismertetéséhez, olyan programokat kínáljon, olyan lehetőséget biztosítson a könyvtárhasználóknak, látogatók-

nak, amely erősíti, hogy ez az Ő bibliotékájuk, mi az Ő könyvtárosaik vagyunk, ez egy olyan hely, amely már nemcsak a hagyományos könyvtárat jelenti, hanem arra törekszik, hogy Ő megtalálja a sokféle lehetőség közül, ami Őt érdekli.

A FSZEK könyvtárainak életében meghatározóak a különböző korosztályok számára szervezett közösségi alkalmak, foglalkozások, kiállítások, előadóestek, koncertek, a helyi civil szervezetekkel való együttműködés, tanácskozások, konferenciák. Ezek sokfélesége jelzi a lakossági elvárásokat, a könyvtáros érdeklődését. Az utóbbi években a 4000–4500 rendezvényszám, s a közel 150.000 látogató azt igazolja, hogy könyvtáraink kínálata találkozik a közönség érdeklődésével. Ezek is jelentik a könyvtárak helyi beágyazottságát vonzaskörzetük életébe. Néhány országos szakmai visszhangot is kiváltó rendezvény visszatérő eleme munkánknak. Az idén 15. alkalommal rendezzük meg a Janikovszky Éva meseíró pályázatot, s az utóbbi évtizedben a FSZEK koordinálja az Informatikai és Könyvtári Szövetség Internet Fiesta rendezvényeit. Már hagyománya van az évenként megrendezett 3i konferenciának, amelyet töretlen szakmai érdeklődés mellett rendezünk meg. A programok, rendezvények akkor érik el hatékonyságukat, ha azok eseményekké válnak, élményt adnak.

A média igen gazdag világában nem könnyű megtalálni azokat a felületeket, műsorokat, újságokat, ahol érdeklődés van az iránt a tevékenység iránt, amit végzünk. Ezen a területen kölcsönösen igaz a kapcsolati tőke megléte. Így vagyunk jelen az országos és helyi televíziók, rádiók, műsoraiban, nyomtatott és elektronikus újságokban, a sokféle internetes felületen és alkalmazáson.

Az utóbbi években több olyan fejlesztést valósított meg a könyvtár, amely az olvasók, a használók kényelmét szolgálja. Hosszú évek előkészítését követően megvalósult a távfizetés, amely kényelmesebbé teszi a könyvtárhasználatot. 2018-tól bevezetésre került a kölcsönzött dokumentumok lejárat-előtti e-mail értesítés küldése. Mindkét kezdeményezés kedvező visszajelzést kapott a könyvtárhasználók részéről. Ugyanakkor az utóbbi jelentős bevételi kiesést jelent, amelynek kompenzálásában a fenntartó is többlettámogatást vállal.

A minőségbiztosítási célok elérésére már 2015-től tudatosan készülünk. Szervezeti önértékelések, képzések, tréningek, tapasztalatcserék, használói elégedettségmérés, a Minőségbiztosítási Tanács működése, hogy csak a legfontosabbakat említssem. E több éves felkészülés eredménye lett, hogy 2018-ban – közel másfél évtizeddel az Év könyvtára cím után – a FSZEK megpályázta és elnyerte a Minősített Könyvtár címet. Ebben a könyvtár valamennyi dolgozója részt vett, hozzájárulva a sikerhez. Az elkövetkezendő évek célkitűzése és feladata, hogy a főváros könyvtára munkája alapján megpályázza a Könyvtári Minőségi Díjat.

A FSZEK felkérést kapott az EFOP.3.3.3-VEKOP/16 „Múzeumi és könyvtári fejlesztések mindenkinek” EU-s projekt könyvtári részének megvalósítására. A program konzorciumi vezetője a Szabadtéri Néprajzi Múzeum, a FSZEK partner. A támogatás 2.000.000.000 Ft, amelyben a két terület 50-50 %-os arányban részesül. „Az én könyvtáram” program 2017–2020 között valósul meg, alapvető célként a köznevelés hatékonyságát és eredményességét szolgáló, új típusú kompetencia- és készségfejlesztő, tanulást támogató könyvtári szolgáltatások fejlesztését tűzve ki.

A főbb irányok és területek az olvasáskultúra-fejlesztés támogatása, a digitális írástudás közvetítése, a könyvtárhasználat-információkeresés fejlesztése; a könyvtérés támogatása, fejlesztése, különös tekintettel a digitális szövegértésre, az egyéni és közösségi tanulásra.

A projekt közvetlen célcsoportjai azok a könyvtári szakemberek, akik részt vállalnak a könyvtárak formális és informális tanulást és képzést megvalósító programjaiban. A közvetett célcsoportok pedig a tanulók, pedagógusok.

A FSZEK a 19 megyei könyvtár és az Országos Széchényi Könyvtár Könyvtári Intézete mint kötelező partnerek mellett a FSZEK az Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeummal, a Magyar Könyvtárosok Egyesületével, az Informatikai és Könyvtári Szövetséggel, a Magyar Olvasástársasággal és a Könyvtárostanárok Egyesületével működik együtt. Ez a hároméves projekt szoros kapcsolatot igényel a könyvtáros szakmával és elősegíti a FSZEK ismertségét, hozzájárul szakmai tapasztalatcserékhez.

Jogosan tehető fel a kérdés mi az elvárás ma a bibliotékával szemben?

Mindenekelőtt, hogy alkalmas legyen a megfelelő tájékoztatás adására és lehetőség biztosítsa a tájékozódásra. Biztosítsa a szolgáltatások elérését gyorsan, hitelesen, térbeli, időbeli korlátok nélkül. Kulturált környezetben, kultúráközvetítő funkciót vállalva, közösségi térként működjön, az olvasó, a használó, a látogató felkészült könyvtárosokat találjon. Így a ma könyvtára már az olvasás, a tanulás, a szórakozás, a társadalmi kapcsolatok színtere, közösségi hely, inspiráló helyszín, amely a kapcsolatépítés, az együttműködés terepe, a kreativitás helye, ahol az emberek az információit újabb tartalmak létrehozására, saját kreativitásuk kifejezésére használják. A különböző korosztályok számára a könyvtár így válik hagyományos és virtuális szolgáltatásaival fontos színhelyévé a kultúrának.

Ahhoz, hogy ennek a folyamatosan változó elvárásnak az intézmény megfeleljen, szükség van kezdeményező szerepvállalásra; rendszer- és szolgáltató szemléletben való gondolkodásra és cselekvésre; szakmai konszenzusra a stratégiai tervezésben. Az utóbbi évtizedek tapasztalatai megerősítették, hogy nem elegendő követő szerepet betölteni, hanem szükség van a folyamatos proaktivitásra. Fontos kérdéseket kell szinte napról napra megválaszolni. Kinek? Ki? Mit? Miért? Hol? Hogyan? Miből? Nyilván ez nem a teljes kérdéssor, de ha ezekre igyekszünk válaszolni, akkor már léptünk egyet.

A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár sokszínű bibliotéka. Egyszerre közkönyvtár, települési könyvtár, országos szakkönyvtár, felsőoktatási könyvtár, minden korosztály előtt nyitva. Ugyanakkor meghatározó helyszín sokszínű és változatos programjával hozzájárul a város kulturális palettájához. A FSZEK egységes könyvtári szervezet, rendszerszemléletűen működik. Egy-egy könyvtár adottsága, kínálata eltérő, de egységes szolgáltatást nyújt. Ezt segíti a felhasználó központú szemlélete, a minőségbiztosítás alkalmazása, az együttműködés, a partnerség gyakorlata.

Az utóbbi 115 év történelmi eseményei, fordulatai természetesen érintették a fővárosi bibliotékát. Fellendülései, megtorpanásai, elért eredményei, kudarcai együttesen járultak és járulnak hozzá, hogy a FSZEK megkerülhetetlen közszolgáltatást ellátó kulturális alapintézményévé vált Budapestnek. Generációk nőttek fel falai között mint olvasók, használók, ahol kiváló könyvtárosok járultak és járulnak ahhoz, hogy folyamatos megújulásával elfogadott és korszerű legyen Budapest bibliotékája.